

Asia

**OSA; sisäasioiden EU-rahoitusvälineiden neuvottelutilanteesta; neuvoston yleisnäkemys (EU:n monivuotinen rahoituskehys 2021-2027)**

Kokous

U/E/UTP-tunnus

U 81/2018 vp

### Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 12. ja 13. päivänä kesäkuuta 2018 lainsäädäntöehdotukset turvapaikka- ja maahanmuuttorahaston (AMF), sisäisen turvallisuuden rahaston (ISF) sekä rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälineen (BMVI) perustamisesta yhdenmisen rajaturvallisuuden rahaston osaksi rahoituskehyskaudelle 2021-2027. Valtioneuvosto on 23.8.2018 toimittanut eduskunnalle selvityksen U 81/2018 vp.

Lisäksi komissio antoi ehdotuksen tullitarkastuslaitteiden rahoitusvälineen perustamisesta yhdenmisen rajaturvallisuuden rahaston osaksi sekä ehdotuksen yleisistä säännöksistä ja rahoitussäännöistä Euroopan aluekehitysrahastolle, Euroopan sosiaalirahasto plussalle, koheesiorahastolle, oikeudenmukaisen siirtymän rahastolle ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastolle sekä rahoitussäännöistä turvapaikka- ja maahanmuuttorahastolle, sisäisen turvallisuuden rahastolle ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälineelle. Yleisasetuksen kansallisesta valmistelusta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö ja tullitarkastuslaitteiden rahoitusvälineen valmistelusta vastaa valtionvarainministeriö.

Eurooppa-neuvosto pääsi sopuun EU:n tulevasta monivuotisesta rahoituskehyksestä ja elpymisvälineestä ylimääräisessä kokouksessaan heinäkuussa 2020. Valtioneuvosto on linjannut kantoja komission ehdottamaan elpymiskokonaisuuteen 4.6.2020 annetussa selvityksessä (E 64/2020 vp). Rahoituskehyssovun myötä neuvoston puheenjohtajamaan Saksan tavoitteena on saavuttaa sisäasioiden rahoitusvälineistä neuvoston yleisnäkemykset 12.10.2020. Valtioneuvosto toimittaa eduskunnalle tämän jatkoselvityksen kolmen sisäasioiden rahoitusvälineen käsittelyn etenemisen vuoksi.

Sisäasioiden kolmesta rahoitusvälineestä saavutettiin neuvoston osittainen yleisnäkemys kesäkuussa 2019. Osittaisen yleisnäkemyksen ulkopuolelle rajautuivat rahoituskehyssovuun kytkeytyvät sekä etenkin turvapaikka- ja maahanmuuttorahaston osalta poliittisesti keskeneräiset, yhteiseen eurooppalaiseen turvapaikkajärjestelmään liittyvät artikkelit. Neuvottelut Euroopan parlamentin sekä komission kanssa käynnistettiin osittaisten yleisnäkemyksen pohjalta Suomen puheenjohtajakaudella syksyllä 2019. Nykyisen puheenjohtajamaan tavoitteena on edistää neuvotteluita täydentyvien mandaattien pohjalta syksyllä 2020.

## Suomen kanta

U-kirjelmässä U 81/2018 vp esitettyjä Suomen kantoja täydennetään seuraavasti:

Valtioneuvosto hyväksyy puheenjohtajamaan Eurooppa-neuvoston heinäkuun päätelmien mukaiset kompromissiesitykset yleisnäkemyksiksi ja neuvoston neuvottelumandaateiksi.

Valtioneuvosto tukee puheenjohtajamaan pyrkimyksiä edetä sisäasioiden rahoitusvälineitä koskevissa neuvotteluissa ja pitää tärkeänä sitä, että uusi rahoitusohjelmakausi saataisiin käyntiin ilman ylimääräistä viivettä.

Valtioneuvosto kannattaa joustavuutta ja kansallisten tarpeiden huomioimista sisäasioiden rahoitusvälineiden kansallisissa ohjelmissa edistämällä samalla läpinäkyvyyttä ja hyvää hallinnointia rahastojen hallinnoinnissa.

### Pääasiallinen sisältö

Rahoituskehys- ja elpymisvälinesovun jälkeen neuvoston puheenjohtajamaa Saksa on sisällyttänyt heinäkuun Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaiset rahoitustasot sisäasioiden rahoitusvälineasetuksiin ja edistänyt asetuksista käytäviä kolmikantaneuvotteluja.

Heinäkuun Eurooppa-neuvostossa sovittiin turvapaikka- ja maahanmuuttorahaston kokonaisrahoitukseksi 8 705 miljoonaa euroa (komissio esitti rahastolle 9 205 miljoonaa euroa) ja sisäisen turvallisuuden rahaston kokonaisrahoitukseksi 1 705 miljoonaa euroa (komissio esitti rahastolle 2 210 miljoonaa euroa) sekä rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälineen kokonaisrahoitukseksi 4 612 miljoonaa euroa (komissio esitti rahoitusvälineelle 7 088 miljoonaa euroa). Kaikki edellä mainitut luvut ovat 2018 hintatasossa. Komission alkuperäisiin ehdotuksiin nähden puheenjohtajamaan esityksissä yleisnäkemyksiksi jäsenvaltioiden kansallisiin ohjelmiin osoitettavan rahoituksen suhteelliset osuudet kasvavat, kun taas komission hallinnoimien temaattisten välineiden osuus pienenee. Turvapaikka- ja maahanmuuttorahaston osalta on esitetty kansallisen ohjelman osuudeksi 63 % ja temaattisen välineen osuudeksi 37 %. Sisäisen turvallisuuden rahaston sekä rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälineen osalta vastaaviksi luvuiksi on esitetty 70 % ja 30 %.

Turvapaikka- ja maahanmuuttorahaston sekä rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälineen osalta puheenjohtajamaan esityksiin yleisnäkemyksiksi on myös sisällytetty heinäkuun Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaiset eteläisten ulkorajavaltioiden erityiset haasteet joihin on näiden rahoitusvälineiden osalta vastattu korottamalla tiettyjen jäsenvaltioiden perusrahoituksen osuutta.

Keskeiset erot neuvoston ja Euroopan parlamentin kannoissa kaikkien kolmen rahoitusvälineen osalta liittyvät näkemyksiin rahaston tavoitekokonaisuuksien lukumäärästä, joustoihin koskien jäsenvaltioiden mahdollisuuksia kohdistaa rahoitusta vapaasti kansallisesti tunnistettuihin painopistealueisiin ilman tavoitekohtaisia vähimmäisosuuksia sekä rahastosta tuettavien, kolmansissa maissa ja yhteistyössä kolmansien maiden kanssa toteutettavien toimien laajuuteen. Neuvoston kannat painottavat jäsenvaltiokohtaisten joustojen säilyttämistä siten, että rahastoja kyettäisiin hyödyntämään mahdollisimman tehokkaasti ja joustavasti kunkin jäsenvaltion tunnistetuista tarpeista käsin. Euroopan parlamentti korostaa tiukempaa sääntelyä, läpinäkyvyyttä ja yhteismitallista tavoitteenasettelua ja varainkäyttöä. Lisäksi puheenjohtajamaan esityksissä yleisnäkemyksiksi tehtiin kaikkia rahoitusvälineitä koskevia horisontaalisia, esimerkiksi näkyvyyteen ja ympäristötavoitteisiin liittyviä muutoksia.

*Turvapaikka- ja maahanmuuttorahasto*

Yleisnäkemykseen on lisätty rahaston 16 ja 17 artiklojen mukaiset perusteet korvauksille uudelleensijoitetuista sekä jäsenvaltiosta toiseen siirretyistä turvapaikanhakijoista.

*Sisäisen turvallisuuden rahasto*

Keskeinen ero neuvoston ja parlamentin kannoissa liittyy ennen kaikkea kysymykseen siitä, miten suuri osuus rahoituksesta voidaan kohdentaa välineistön hankintaan ja mikä määrittää viranomaisten tavanomaiseksi välineistöksi.

*Rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusväline*

Keskeisin ero neuvoston ja parlamentin kannoissa on velvoitteessa konsultoida virastoja ohjelmavalmistelussa ja erityisesti operatiivista tukea koskien sekä Euroopan raja- ja merivartiostojen teknisten standardien velvoittavuus ja ulottaminen myös pienemmän välineistön hankintaan.

**EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely**

SEUT 122, määränemistöpäätöksenteko neuvostossa

**Käsittely Euroopan parlamentissa**

Euroopan parlamentissa sisäasioiden rahastojen asetusehdotukset annettiin kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan (LIBE) käsiteltäviksi. Valiokunnan valmistelutyön päätteeksi Euroopan parlamentti hyväksyi ensimmäisten käsittelyjen kantansa täysistunnossa 13.3.2019.

Turvapaikka- ja maahanmuuttorahastosta (AMF) vastaava raportööri on Miriam Dalli (S&D, Malta), sisäisen turvallisuuden rahastosta vastaava raportööri Monika Hohlmeier (EPP, Saksa) ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälineestä vastaava raportööri Tanja Fajon (S&D, Slovenia).

Neuvottelut Euroopan parlamentin kanssa sisäasioiden EU-rahoitusvälineistä käynnistettiin syksyllä 2019. Neuvottelut jatkuvat.

**Kansallinen valmistelu**

EU-jaostot 6 ja 7, kirjallinen menettely 7.10.2020  
MFF-johtoryhmän kirjallinen menettely 7.-8.10.2020

**Eduskuntakäsittely**

HaVL 25/2018 vp

**Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**

Sisäministeriössä on käynnissä lainsäädäntöhanke, jonka tarkoituksena on valmistella hallituksen esitys laista ja valtioneuvoston asetus sisäasioiden rahoitusvälineiden kansallisesta hallinnoimisesta

rahoituskehyskauden 2021-2027 osalta. HE sisäasioiden rahastojen hallinnoinnista annettaisiin eduskunnalle keväällä 2021.

Ahvenanmaan asemaa on käsitelty yksityiskohtaisemmin U-kirjelmässä U 81/2018 vp. Ahvenanmaan maakunta vastaa Euroopan unionin säädösten täytäntöönpanosta siltä osin kuin asia kuuluu sen toimivaltaan. Rahoituskehyskaudella 2014-2020 Ahvenanmaan maakunnalle kuuluvat sisäasioiden rahastojen kansallisista ohjelmista johtuvat vastuuviranomais- ja tarkastusviranomaistehtävät on siirretty sopimusasetuksella (174/2017) sisäministeriön hoidettavaksi. Nykyisellä ohjelmakaudella Ahvenanmaan maakunta osallistuu kansallisten ohjelmien toimeenpanoon. Alustavasti on saavutettu yhteinen näkemys nykyisten käytäntöjen jatkamisesta rahoituskehyskaudella 2021-2027.

### **Taloudelliset vaikutukset**

Sisäasioiden rahastojen jäsenvaltioihin kohdentuvan rahoituksen kriteerien käsittely on vielä kesken. Sisäasioiden rahastojen EU-rahoitustasojen kasvaessa merkittävästi nykykauteen verrattuna, arvioidaan alustavasti Suomen saantojen myös kasvavan.

Sisäasioiden rahastojen rahanjakokriteereistä tullaan neuvottelemaan kolmikantaneuvotteluissa neuvoston yleisnäkemyksen myötä. Neuvoston yleisnäkemykseen sisältyvässä muodossa rahanjakokriteerit pysyvät pitkälti nykyisen rahoitusohjelmakauden kaltaisina. Suomelle tärkeitä rahanjakokriteereitä ovat esimerkiksi rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälineen osalta maaulkorajaan liittyvät kriteerit sekä uudelleensijoittamiseen liittyvä turvapaikka- ja maahanmuuttorehaston kriteeri.

Kansalliseen talousarviorahoitukseen liittyvät seikat käsitellään ja niihin otetaan kantaa kansallisessa JTS- ja talousarvioprosessissa.

### **Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**

Sisäasioiden EU-rahoitusvälineiden uuden rahoitusohjelmakauden 2021-2027 kansalliseen hallinnointiin liittyvä lainsäädäntöesitys on tarkoitus antaa eduskunnalle alkuvuodesta 2021.

### **Asiakirjat**

Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing, as part of the Integrated Border Management Fund, the instrument for financial support for border management and visa

- General approach, 10971/3/20 REV 3, 6.10.2020

Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing the Internal Security Fund

- General approach, 10972/2/20, REV 2, 6.10.2020

Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing the Asylum and Migration Fund

- General approach, 10973/3/20 REV 3, 7.10.2020

### **Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot**

Neuvotteleva virkamies Pauliina Eskola, sisäministeriö, puh. 0295 488 263  
Erityisasiantuntija Iikka Saunamäki, sisäministeriö, puh. 0295 488 267  
Erityisasiantuntija Kristiina Mauriala, sisäministeriö, puh. 0295 488 275  
Erityisasiantuntija Virpi Karjalainen, sisäministeriö, puh. 0295 488 392

**EUTORI-tunnus**

EU/2018/1264, EU/2018/1265, EU/2018/1266, EU/2018/1267

**Liitteet****Viite**

---

Asiasanat  
**Hoitaa**

Tiedoksi

---